

Kontakty z Mediami
i Informacja

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej
KOMUNIKAT PRASOWY nr 204/18

Luksemburg, 17 grudnia 2018 r.

Postanowienie Trybunału w sprawie C-619/18 R
Komisja / Polska

Polska zostaje zobowiązana do natychmiastowego zawieszenia stosowania przepisów krajowych dotyczących obniżenia wieku przejścia Sądu Najwyższego w stan spoczynku

Podnoszone przez Komisję zarzuty faktyczne i prawne uzasadniają zarządzenie środków tymczasowych

W dniu 3 kwietnia 2018 r. weszła w życie nowa polska ustawa o Sądzie Najwyższym (zwana dalej „ustawą o Sądzie Najwyższym”). Na mocy tej ustawy wiek przejścia w stan spoczynku sędziów Sądu Najwyższego został obniżony do 65 lat. Nowa granica wieku znajduje zastosowanie od dnia wejścia w życie ustawy, także w odniesieniu do sędziów powołanych to tego sądu przed tym dniem. Przedłużenie czynnej służby sędziów Sądu Najwyższego po ukończeniu 65. roku życia jest możliwe, jednak zależy od złożenia przez tych sędziów oświadczenia o woli dalszego zajmowania stanowiska i przedstawienia zaświadczenia stwierdzającego zdolność, ze względu na stan zdrowia, do pełnienia obowiązków sędziiego, a także od zgody wyrażonej przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. Przy udzielaniu tej zgody Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej nie jest związany żadnymi kryteriami, a jego decyzja nie jest przedmiotem jakiegokolwiek kontroli sądowej.

A zatem zgodnie z tą ustawą urzędujący sędziowie Sądu Najwyższego, którzy ukończyli 65. rok życia przed wejściem w życie ustawy lub ukończą ten wiek do dnia 3 lipca 2018 r., przechodzą w stan spoczynku z dniem 4 lipca 2018 r., chyba że do dnia 3 maja 2018 r. przedstawią wspomniane wyżej oświadczenie i zaświadczenie, a Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej wyrazi zgodę na dalsze zajmowanie przez nich stanowiska sędziiego Sądu Najwyższego¹.

W dniu 2 października 2018 r. Komisja wniosła do Trybunału skargę o stwierdzenie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego². Komisja uważa, że obniżając wiek przejścia przez sędziów w stan spoczynku i stosując go do sędziów powołanych do Sądu Najwyższego przed dniem 3 kwietnia 2018 r. z jednej strony oraz przyznając Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej dyskrecjonalne prawo do przedłużenia czynnej służby sędziów Sądu Najwyższego z drugiej strony, Polska naruszyła prawo Unii³.

W oczekiwaniu na wyrok Trybunału Komisja wystąpiła w ramach postępowania w przedmiocie środków tymczasowych o nakazanie Polsce⁴, by do czasu wydania tego wyroku: 1) zawiesiła stosowanie przepisów krajowych dotyczących obniżenia wieku przejścia w stan spoczynku sędziów Sądu Najwyższego; 2) podjęła wszelkie niezbędne środki w celu zapewnienia, by sędziowie Sądu Najwyższego, których dotyczą sporne przepisy, mogli pełnić funkcje na tym samym stanowisku, korzystając z tego samego statusu, takich samych praw i warunków

¹ W odniesieniu do sędziów Sądu Najwyższego, którzy ukończą 65. rok życia między 4 lipca 2018 r. a 3 kwietnia 2019 r., przejdą oni w stan spoczynku w dniu 3 kwietnia 2019 r., chyba że przed dniem 3 kwietnia 2019 r. przedstawią wymagane oświadczenie i zaświadczenie, a Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej wyrazi zgodę na dalsze zajmowanie przez nich stanowiska sędziiego Sądu Najwyższego. Z kolei w przypadku sędziów, którzy zostali powołani przed dniem 3 kwietnia 2018 r. i ukończą wiek 65 lat po dniu 3 kwietnia 2019 r., przedłużenie czynnej służby tych sędziów po ukończeniu 65. roku życia podlega ogólnemu systemowi, czyli wymaga złożenia oświadczenia i przedstawienia zaświadczenia, a także wyrażenia zgody przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

² Sprawa [C-619/18](#).

³ Artykuł 19 ust. 1 akapit drugi TUE i art. 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej.

⁴ Popieranej przez Węgry.

zatrudnienia, jakie przysługiwały im przed wejściem w życie ustawy o Sądzie Najwyższym; 3) powstrzymała się od wszelkich działań zmierzających do powołania sędziów Sądu Najwyższego na stanowiska sędziów, których dotyczą te przepisy, a także od wszelkich działań w celu wyznaczenia nowego Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego lub wskazania, w miejsce Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, osoby, której powierzone jest kierowanie Sądem Najwyższym do czasu powołania nowego Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego; 4) powiadomiła Komisję, nie później niż w ciągu miesiąca od doręczenia postanowienia (wiceprezesa) Trybunału, a następnie powiadamiała w regularnych odstępach jednego miesiąca, o wszystkich środkach, które przyjęła w celu pełnego zastosowania się do tego postanowienia.

Postanowieniem z dnia 19 października 2018 r. wiceprezes Trybunału wstępnie uwzględniła wszystkie te wnioski do czasu wydania postanowienia kończącego postępowanie w przedmiocie środków tymczasowych⁵.

W wydanym dziś postanowieniu Trybunał przypomniał, że środki tymczasowe mogą zostać zarządzane przez sąd orzekający w ich przedmiocie jedynie wtedy, gdy zostanie wykazane, 1) że ich zastosowanie jest *prima facie* prawnie i faktycznie uzasadnione (*fumus boni iuris*) oraz 2) że mają one pilny charakter w tym znaczeniu, iż ich zarządzenie i wykonanie przed wydaniem rozstrzygnięcia co do istoty sprawy jest konieczne w celu uniknięcia poważnej i nieodwracalnej szkody dla interesów Unii reprezentowanej przez Komisję. Sąd orzekający w przedmiocie środków tymczasowych dokonuje także w razie potrzeby wyważenia występujących interesów.

Po pierwsze, w odniesieniu do przesłanki dotyczącej istnienia *fumus boni iuris*, Trybunał podkreślił, że jest ona spełniona wówczas, gdy co najmniej jeden z zarzutów podniesionych przez stronę wnoszącą o zastosowanie środków tymczasowych w uzasadnieniu skargi wydaje się *prima facie* niepozbawiony poważnej podstawy. W niniejszym wypadku przedstawione przez Komisję argumenty nie wydają się *prima facie* pozbawione poważnych podstaw, a zatem nie można wykluczyć, że sporne przepisy prawa krajowego naruszają zasady nieusuwalności sędziów i niezawisłości sędziowskiej, a w konsekwencji także ciążący na Polsce obowiązek zagwarantowania skutecznej ochrony sądowej w dziedzinach objętych prawem Unii.

Po drugie, jeżeli chodzi o przesłankę dotyczącą pilnego charakteru, Trybunał przypomniał, że celem postępowania w przedmiocie środków tymczasowych jest zagwarantowanie pełnej skuteczności ostatecznego orzeczenia, tak aby uniknąć luki w ochronie prawnej zapewnianej przez Trybunał. Aby osiągnąć ten cel, pilny charakter należy oceniać pod względem konieczności orzeczenia tymczasowego w celu uniknięcia wystąpienia poważnej i nieodwracalnej szkody dla strony, która domaga się tymczasowej ochrony. W tym przypadku Komisja podnosi, że stosowanie spornych przepisów prawa krajowego do czasu ogłoszenia wyroku Trybunału w przedmiocie wniesionej przez Komisję skargi o stwierdzenie uchybienia (zwanego dalej „ostatecznym wyrokiem”) może spowodować wystąpienie poważnej i nieodwracalnej szkody w zakresie porządku prawnego Unii. Zdaniem Trybunału, niezależność sądów krajowych ma zasadnicze znaczenie dla prawidłowego funkcjonowania mechanizmu odesłania prejudycjalnego. Jest ona także kluczowa w ramach podejmowanych przez Unię działań w dziedzinie współpracy sądowej w sprawach cywilnych i karnych, które opierają się na wzajemnym zaufaniu państw członkowskich względem ich odnośnych systemów sądowniczych. W konsekwencji okoliczność, że z powodu stosowania spornych przepisów prawa krajowego niezależność Sądu Najwyższego może nie być zagwarantowana do czasu ogłoszenia ostatecznego wyroku, czyni prawdopodobnym wystąpienie poważnej szkody z punktu widzenia porządku prawnego Unii, a w rezultacie także w zakresie praw, które jednostki wywodzą z prawa Unii, oraz wartości wyrażonych w art. 2 TUE⁶, na których opiera się Unia, zwłaszcza takich jak państwo prawne. Ponadto z uwagi na autorytet orzeczeń Sądu Najwyższego wobec krajowych sądów niższej instancji okoliczność, że w przypadku stosowania spornych przepisów prawa krajowego niezależność tego sądu może nie być zagwarantowana do czasu wydania ostatecznego wyroku, powoduje możliwość nadwątlenia

⁵ Zobacz komunikat prasowy nr [159/18](#).

⁶ Postanowienie to przewiduje między innymi, że Unia opiera się na wartościach poszanowania godności osoby ludzkiej, wolności, demokracji, równości, państwa prawnego, jak również poszanowania praw człowieka, w tym praw osób należących do mniejszości.

zaufania państw członkowskich i ich sądów do polskiego systemu sędziowskiego, a w konsekwencji ich wiary w poszanowanie przez to państwo członkowskie zasady praworządności. Okoliczność, że z powodu stosowania spornych przepisów prawa krajowego niezależność Sądu Najwyższego może nie być zagwarantowana do czasu ogłoszenia ostatecznego wyroku, mogłaby bowiem skłonić państwa członkowskie do odmowy uznawania i wykonywania orzeczeń sądowych wydawanych przez polskie sądy, co mogłoby spowodować wystąpienie poważnej i nieodwracalnej szkody z punktu widzenia prawa Unii. W rezultacie Trybunał stwierdził, że Komisja wykazała, iż w przypadku odmowy zarządzenia środków tymczasowych, o które wnosi, stosowanie spornych przepisów prawa krajowego do czasu wydania ostatecznego wyroku może spowodować wystąpienie poważnej i nieodwracalnej szkody w zakresie porządku prawnego Unii. Uznał on zatem, że pilny charakter wnioskowanych przez Komisję środków tymczasowych został dowiedziony.

Po trzecie, Trybunał zbadał, czy za zarządzeniem środków tymczasowych przemawia wyważenie interesów obu stron. Wskazał on, że gdyby wnioskowane przez Komisję środki tymczasowe nie zostały zarządzone, a zarazem uwzględniona zostałaby skarga o stwierdzenie uchybienia, to w okresie oczekiwania na wydanie ostatecznego wyroku interes ogólny Unii w zakresie prawidłowego funkcjonowania jej porządku prawnego mógłby zostać naruszony w sposób poważny i nieodwracalny. Natomiast w przypadku zarządzenia wnioskowanych przez Komisję środków tymczasowych, a zarazem oddalenia skargi o stwierdzenie uchybienia, interes Polski wyrażający się w niezakłóconym działaniu Sądu Najwyższego nie zostałby naruszony w taki sposób, ponieważ środki te skutkowałyby jedynie utrzymaniem przez ograniczony czas stosowania systemu prawnego obowiązującego przed uchwaleniem ustawy o Sądzie Najwyższym. W tych okolicznościach Trybunał stwierdził, że wyważenie wchodzących w grę interesów przemawia za zarządzeniem środków tymczasowych, o które wniosła Komisja.

W konsekwencji Trybunał **uwzględnił złożony przez Komisję wniosek o zastosowanie środków tymczasowych.**

UWAGA: Trybunał wyda wyrok co do istoty sprawy w terminie późniejszym. Postanowienie w przedmiocie środków tymczasowych nie przesądza kwestii powództwa głównego.

UWAGA: Skarga o stwierdzenie uchybienia państwa członkowskiego jest kierowana przeciwko państwu członkowskiemu, które uchybiło zobowiązaniom wynikającym z prawa Unii, przez Komisję lub inne państwo członkowskie.

Jeżeli Trybunał Sprawiedliwości stwierdzi uchybienie, państwo, którego to dotyczy, powinno jak najszybciej zastosować się do wyroku. Jeżeli Komisja uzna, że państwo członkowskie nie zastosowało się do wyroku, może wnieść nową skargę i domagać się sankcji finansowych. Jednak w sytuacji nieprzekazania Komisji krajowych środków transpozycji dyrektywy Trybunał Sprawiedliwości może, na jej wniosek, nakładać kary pieniężne już na etapie pierwszego wyroku.

Dokument nieoficjalny, sporządzony na użytek mediów, który nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości.

[Pełny tekst](#) postanowienia jest publikowany na stronie internetowej CURIA w dniu ogłoszenia

Osoba odpowiedzialna za kontakty z mediami: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 4303 2793